

כתובות קג-ב

עניין: אשכבתיה דרבי

גמ' ב"ב ח.

ברקן ואשכח אמר רבי יכנסו הכל רבי למעמיה דאמר רבי א"י פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ כההוא דמי כלילא דשדו אמבריא^א אתו לקמיה דרבי ואמרו ליה ליתבו רבנן בהדן אמר להו לא אמרו ליה ערוקין [א"ל^א] ערוקו ערקו פלגיהון דליוה פלגא^א אתו הנהו פלגא קמי דרבי א"י ליתבו רבנן בהדן אמר להו לא^א ערוקין ערוקו ערקו כולהו פש ההוא כובס שדויה אכובס ערק כובס פקע כלילא א"י ראתם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ: וכמה יתא בעיר ויהא כאנשי העיר וכו': ורמיניה^י

מהרש"א נדרים מא.

הוה ההוא קצרא הוה שמע ליה לרבי כדהוה גרים כו'. אולי דהיינו הסוה קצרא לאמרינן צ"ה הנושא גבי אשכבתיה דרבי כל יומא הוה אמי קמיה הסוה כובס הסוה יומא לא אמי כו' וק"ל:

גמ' נדרים מא.

ניהלן ומהא מתניתא אמריה ניהלן כי הוה גמיר ר' תלת עשרי אפי הילכתא אגמריה לרבי חייא שבעה מנהון לסוף חלש רבי אהדר ר' חייא קמיה הנהו שבעה אפי דאגמרי^י שיתא אזורו הוה ההוא קצרא הוה שמיע ליה לרבי כדהוה גרים להו אול ר' חייא וגמר יתהון קמי קצרא ואתא ואהדר יתהון קמי רבי כד הוה חזי ליה רבי לההוא קצרא א"ל רבי אתה עשית אותי ואת חייא א"ד הכי קא"ל אתה עשית את חייא וחייא עשה אותי וא"ר

חתם סופר

ההוא כובס וכו'. אולי היס זה אותו דשדא עליו רבי דמי כלילא צ"צ פ"ק ח' ע"ה וערק ופקע כלילא ע"ש לא.

מהר"ל חידושי אגדות

דתנן (סנהדרין צ' א') דרבי נפקא בת קול ואמרה כל ישראל יש להם חלק כל דהוה באשכבתיה דרבי לעה"ב, היינו חלק בלבד מוזמן הוא לחיי העולם הבא. אבל מוזמן משמע שיש לו עיקר עה"ב ולא שיש לו חלק בלבד, שכ"כ רבי מוזמן לחיי עה"ב, עד שאותם שהם מצורפים אליו בעת המיתה שבאותה שעה היה רבי קונה עה"ב, יהיו המצורפים אליו באותו שעה ג"כ מזומנים לחיי עה"ב.

האי כובס וכו'. נראה כי (שם). ההוא כובס כל יומא כובס זה רשע היה רק כובס מוכן לתשובה, ולכך נקרא כובס שהוא מוכן להלבין את מלבושיו ומדותיו שיהיו נקי לעולם הבא, והיה מצער מאד על שלא הי' באשכבתיה דרבי

וזה היה הכביסה מן החטאים כמו שאמר (קהלת ט') בכל עת יהיו בגדיך לבנים וכו'. ופי' נפל מאגרא, פירושו שהיה מצטער מאד והפיל נפשו למיתה, ובשביל כך מת בשביל שמסר עצמו למיתה בשביל גודל צעריו וזהו דנפל מאגרא ומת כי הפיל עצמו מאגרא הוא מדרגת החיים ומסר עצמו למיתה, ולכך יצא בת קול שהוא מוזמן לחיי עה"ב.

אורח ישרים

ק"ג ההוא יומא דאשכבתיה דרבי נפקא ב"ק כל דהוה באשכבתיה דרבי מוזמן לחיי עה"ב וכו'. הגאון הנדיק מו"ר ר' ישראל סלאנטער זל"ה, פסע אחת בעת התעוררו לתשובה צוה"כ קודם כל נדרי. ככה עד מאד ופתח ואמר. אי נא לו מה נעשה כי הלכה כרבי מחבירו ולא מחביריו. ובאר את דבריו. כי רבי סביר צוה"כ מכפר אף בלא תשובה. כי היום עלמו מכפר. ורבנן סבירי להו. כי דוקא עם התשובה מכפר צוה"כ. ואמר כי בלא היינו פוסקים שהלכה כרבי אף מחבירו. לא היינו יראים כלל מאימת יום הדין. כי היום עלמו היה מכפר על עוונותיו אף בלא תשובה. אבל לא כן עכשיו שאין הלכה כרבי נדר מחבירו. והלכה היא כרבנן. כי דוקא עם תשובה מכפר היום הכפורים. ובלא תשובה אינו מכפר. וא"כ עלינו לעשות תשובה אמתית. ואז יכפר עלינו גם היום עלמו. ובאר בתוך דבריו גם את המאמר הזה מדוע דוקא צוה"כ פטירתו של רבינו הקדוש ילא צ"ק כ"ד דהוה באשכבתיה דרבי מוזמן לחיי עה"ב ומדוע לא ילא הצ"ק הזה גם בעת פטירתו חנא אחר? ואמר כי נמלא צוה"כ שביום שחי' נפטר חייה חנא. אותו היום היה נקרא היולא שלו. ובאותו היום היו פוסקים במתיבתא דרקיע כמותו החנא ככל פסקיו ודיויו. והנה ידוע מאמרס. כשם צוה"כ מכפר כך מיתת לדיקס מכפר. וא"כ לדעת רבי שסובר צוה"כ מכפר אף בלא תשובה. כך הי' יום מיתתו מכפר ג"כ צוה"כ בלא תשובה. וכאשר פסקו אז במתיבתא דרקיע בלמותו היום ככל פסקיו. וא"כ כפרה מיתתו אף בלא תשובה. וע"כ כל מי שחי' אללו בעת פטירתו נכפר לו. והוא מוזמן לחיי עה"ב:

מהר"ל חידושי אגדות ע"ז דף יז.

לא ישובו. כי כבר התבאר כי החוטא כאשר הוא שב בתשובה, צריך שלא היה לו פרישה גמורה מן הש"י, כי התחלת האדם כאשר גולד היה בלא חטא, וכאשר שב בתשובה הוא שב להיות כמו בראשונה שהיה בלא חטא. ואם לא היה התחלתו [טוב] אין כאן תשובה, רק ע"י שיש לו התחלה טובה ולא נתקלקל חוזר בתשובה אל התחלתו שהיה בלא חטא מתחלה. וכאשר נעשה לאיש אחר ע"י מינות שדבק בו לגמרי, אין כאן תשובה אל התחלתו כי כבר נעשה לאדם אחר ונתקלקל הכל. ואם יש כאן תשובה, אי אפשר רק ע"י מיתה אז אפשר לו התשובה לסלק החטא, כי בעולם שאחר המיתה אין מינות ואין ערוה, ולכך מצד הזה אפשר לו התשובה. אבל בעולם הזה לא שייך לו התשובה כיון שהיה אדוק במינות וערוה, ולכך כאשר הוא שב מקבל המיתה כדי שיהיה לו התשובה. ולפיכך

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON